

گردشگری شکار؛ سرِ تیرِ منتقدان

۹۰درصد هزینه صدور پروانه شکار باید به همان منطقه اختصاص یابد، اما بررسی شهر آرا نشان می دهد سهم پناهگاه حیدری، فقط ۱۰درصد است

شیماسیدی | ماجرا از ثبت رکورد یک شکارچی خارجی شروع شد؛ طول شاخ های قوچ اورپالی که او در «پناهگاه حیدری» شکار کرده بود، توجه همه شکارچیان دنیا را به این منطقه حفاظت شده در ۷۰کیلومتری نیشابور جلب کرد و نام «بهشت قوچ دنیا» را بر سر زبان ها انداخت. بعد از آن گروه گروه شکارچی خارجی برای شکار در این منطقه صف کشیدند. حالا بسیاری از اهالی روستاهای اطراف پناهگاه حیدری مثل «کلیدر»، «نصیرآباد» و... با خانم سوثیسی را که هر سال با کمانش برای شکار به پناهگاه حیدری می آید، می شناسند. تصویر خودروهای بزرگ خارجی که همراه با محیط بان ها از داخل روستا می گذرند و به دل پناهگاه حیات وحش می زنند هم برای مردم این منطقه تکراری شده است. بحث «گردشگری شکار» چند سالی می شود که مطرح شده است و موافقان و مخالفان خود را هم دارد که موضوع بحث ما نیست. ما در این گزارش می خواهیم با وجود همه انتقادهایی که به این سبک گردشگری وارد است، نگاه موافقان را بپذیریم و با این فرض به دنبال آورده های گردشگری شکار بگردیم؛ موضوعی که جست وجوهای ما نشان داد فقط نعلشی از آن روی زمین مانده است.

● نسل به نسل آموختیم شکار نکنیم

شکار پایمال کردن خون حیوان است؛ این درس را اهالی روستای نصیرآباد نسل به نسل آموختند. با اینکه اهالی این روستا حدود ۲۵مجزو اسلحه دارند، پرورنده شان در محیط زیست پاک است. علی اکبر اسماعیل نژاد، رئیس شورای روستا، از ما می خواهد درباره تعداد پرورنده های شکار غیرمجاز نصیرآباد از مسئولان محیط زیست بپرسیم. سؤالی که ما پرسیدیم، ولی او خود جوابش را از قبل می دانست: صفر.

شکار برای اهالی این روستا یک خط قرمز است. آن ها براساس آموخته های پدران خود دور شکار را خط کشیده اند. اما جوانانی که با این درس بزرگ شده اند حالا چند سالی است که می بینند شکارچیان خارجی همراه با مأمور قانون به پناهگاه حیات وحش می روند. صدای مداوم تیری که در گوش این جوانان می پیچد، یک ضرب آهنگ خطر است.

برای مردمی که با چنین تفکراتی بزرگ شدند، به هر بهایی گران است که یک خارجی به این راحتی بیاید و حیواناتشان را شکار کند. اسماعیل نژاد این طور مثال می زند: «فکر کنید گوشتی را جلو شما گذاشتند و شما دست نمی زنید، بعد یکی دیگر بیاید از جلو شما بردارد و ببرد، ناراحت نمی شوید؟ شکار در منطقه

مرز بین محدوده حفاظت شده و زمین های کشاورزی را فنس کشی کند.» دلیل این پیشنهاد اسماعیل نژاد خسارت سالیانه ای است که هجوم شبانه گرازها به زمین های کشاورزی وارد می کنند: «شب ها گرازها می آیند زمین کشاورزان را خراب می کنند و هست ونیستشان را به یاد می دهند. ما آب و زمین خوب برای کشاورزی داریم، اما از ترس آن ها جرئت نمی کنیم کشاورزی کنیم. قدیم مردم گرازها را می زدند، اما حالا می گویند نزنید، از آن سو هم برای خسارت جوابی نمی دهند. ما از سال ۸۸ شکایت کردیم، کلی هزینه کردیم، کارشناس دادگستری آوردیم، ولی هیچ فایده ای نداشت. ۲۰۰ میلیون تومان از آن زمان بنا به نظر کارشناس دادگستری خسارت تعیین شد، ولی از این رقم فقط ۳۰ میلیون تومان دادند. امسال هم فقط به ۲ نفر هفت هشت میلیون تومان دادند.» پیشنهاد اهالی نصیرآباد فنس کشی ۶ کیلومتر، از «گرمهان» به «دهنه حیدری» است. اسماعیل نژاد می گوید: «مگر فنس کشی این ۶ کیلومتر برای محیط زیست چقدر هزینه دارد؟ با این کار می توانند هم از ورود دام به منطقه حفاظت شده جلوگیری کنند و هم اینکه نگذارند گراز ها محصولات ما را از بین ببرند.»

● گردشگری شکار هیچ سودی برای روستا و پناهگاه ندارد

مردم روستای کلیدر خاطرات زیادی از طبیعت گردان و گردشگران عکاس دارند، خاطراتی که بیشترش به واسطه خرید آنان از روستایی ها شیرین شده است. طبیعت گردان چه داخلی و چه خارجی روحیه لطیف تری دارند، معمولاً به روستا که می روند ساعتی را صرف صحبت با روستاییان و خرید از آنان می کنند. عباس کلیدری، رئیس شورای روستای کلیدر، می گوید: «در بهار و تابستان که گردشگران می آیند، کشاورزان محصولات و فرآورده های باغی شان را مستقیم و بدون واسطه

علی کشمیری، فعال محیط زیست خراسانی، گرچه از اساس با گردشگری شکار مخالف است، اینجا رو یک رد سخنانش چیز دیگری است. او می گوید: «الان حرف بر سر این نیست که چند پروانه شکار صادر شده یا چرا پروانه صادر شده است؟ هرچند که روی همین کلام هم حرف بسیار است. اما فرض می گیریم به دلیل درآمدزایی می گویند این کار باید انجام شود، اما این درآمد قرار است کجا هزینه شود؟ اگر درآمد فروش پروانه شکار در همان منطقه هزینه نشود و امکانات و تجهیزات مناسب در اختیار محیط بانان قرار نگیرد، فروش این پروانه ها چه توجیهی دارد؟ تقسیم عادلانه ای نیست اما در فروش پروانه های شکار، سهم شکارچی تفریح و ماجراجویی است، درآمدش به جیب دلالت و تورگردانان شکار سرازیر می شود، گلوله اش سهم حیوان نگون بخت است و دودش به چشم حیات وحش می رود، جوامع محلی به حفاظت بی اعتماد می شوند و محیط بانان همچنان بدون تجهیزات باقی می ماندند. آیا این فرایند توجیه دارد؟»

پناهگاه حیات وحش حیدری ۶ محیط بان دارد که در هر نوبت ۲ نفر انجام وظیفه می کنند. کشمیری با اشاره به مساحت ۴۶ هزار و ۳۵۰ هکتاری این منطقه حفاظت شده می گوید: «محیط بانان بدون امکانات و تجهیزات مناسب و کافی چگونه می خواهند از جایی با این وسعت محافظت کنند؟ آن هم درحالی که خودروشان دائم در تعمیرگاه است.»

● محیط زیست می شود بهانه انتقام مردم از دولت

کشمیری تعداد حیواناتی را که شکارچیان داخلی و خارجی با مجوز شکار می کنند، در شمار کلی حیات وحش خیلی تأثیرگذار نمی داند، اما تأثیر روانی این موضوع را بسیار مخرب توصیف می کند: «سال گذشته حدود ۲۰۰ پروانه شکار صادر شد. این تعداد تعادل جمعیتی حیوانات را برهم نمی زند، اگر خدایی نا کرده یک بیماری در میان حیوانات شیوع پیدا کند، همین تعداد را هم آن بیماری خواهد کشت. ولی پروانه های صادرشده بهانه دست افراد سودجو می دهد. شکارچیان متخلف می گویند وقتی دولت برای شکار پول می گیرد، چرا ما نرویم بزنیم؟ در این مواقع شکار بهانه ای می شود برای انتقام گرفتن یا تسویه حساب با دولت، طرف می شنود یک جا اختلاس کرده اند، می گوید ما هم باید سهممان را از کشور بگیریم و با شکار غیرمجاز دنبال سهم خواهی.»

● فقط یک دهم پول شکارها به منطقه بازگشته است!

سال شکار مثل سال تحصیلی است؛ از مهر شروع می شود و تا مردادماه سال بعد ادامه دارد. در سال ۹۹ به علت شیوع ویروس کرونا هیچ پروانه و مجوز شکاری صادر نشده است. گزارشی که ما پی اش گرفتیم، مربوط به پروانه های شکاری است که در سال ۹۸ صادر شده و پولش تازه امسال به اداره کل حفاظت محیط زیست استان رسیده است.

درآمد شکار به منطقه نرسد پس فایده اش چیست ؟

گردشگری شکار فقط تفریح نیست، شکارچیان در دنیا با انگیزه های متفاوتی دست به اسلحه می برند. بسیاری از گردشگران خارجی که برای شکار به ایران می آیند، هدفشان ثبت رکورد است. برای آن ها طول شاخ قوچی که می زنند مهم است و اندازه دندان خرسی که شکار می کنند. برای جمع آوری همین مجموعه هم دنیا را می گردند و حاضرند ۱۰ تا ۱۳ هزار دلار برای شکار یک قوچ بپردازند. اما شکارچیان ایرانی بیشتر برای تفریح این کار را انجام می دهند، البته یک تفریح گران؛ قیمت یک اسلحه با مجوز برای ایرانی ها حدود ۱۵۰ میلیون تومان است و پروانه هر شکار هم چیزی در حدود ۲۵ میلیون تومان. بنابراین یک ایرانی برای تأمین گوشت، شکار نمی کند که اگر این طور بود راه قضایی نزدیک تر و به صرفه تر بود. اما برای محلی ها داستان متفاوت است، هزینه هم متفاوت. براساس قانون باید ۲۰ درصد پروانه های شکار صادرشده با قیمت دولتی و ارزان تر (حدود ۲ میلیون تومان) به محلی ها اختصاص یابد.

● دست کم ۷۰۰ میلیون تومان از گردشگری شکار درآمدزایی شد

براساس آمار منتشرشده در سایت ها، سال گذشته ۸ مجوز شکار قوچ اورپال برای پناهگاه حیات وحش حیدری صادر شده است. ابوالفضل شعبانی، فرمانده یگان حفاظت محیط زیست خراسان رضوی، در توضیح جزئیات پروانه های صادرشده می گوید: «از این میان ۳ پروانه ها به خارجی ها اختصاص یافت، تا ۳ به ایرانی ها و ۲ تا هم به بومیانی از روستاهای حاشیه پناهگاه. البته از این ۳ ایرانی فقط یک نفر و از ۲ بومی هم فقط یکی شان موفق به شکار شد.» او توضیح می دهد که هر شکارچی براساس پروانه شکار فقط ۳ روز فرصت حضور در منطقه دارد و در این مدت اگر نتواند شکار کند پروانه اش باطل می شود.

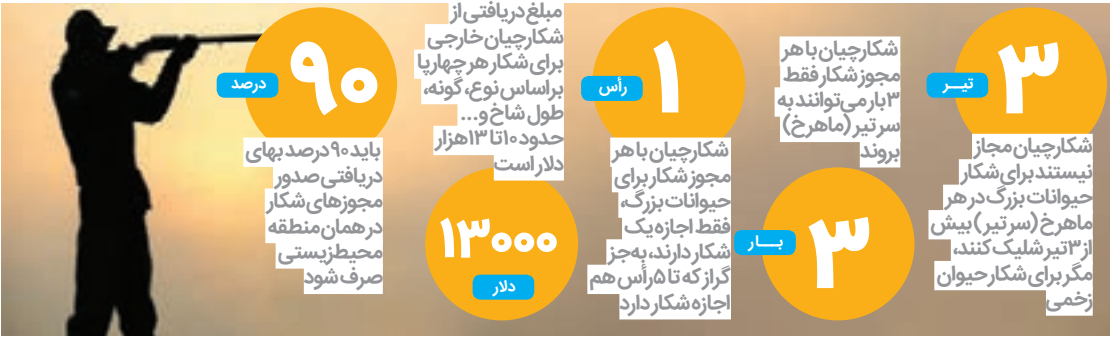
اگر با همین آمار جمع و تفریق کنیم و نرخ دلار را هم گرچه تا ۳۰ هزار تومان افزایش یافته بود، دست کم ۲۰ هزار تومان بگیریم، مجموع پروانه های شکار صادرشده سال گذشته برای پناهگاه حیدری باید رقمی حدود ۷۰۰ میلیون تومان می شد، حال آنکه براساس شنیده ها کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان به پناهگاه اختصاص یافته است.

● وضعیت پناهگاه حیدری به مراتب بهتر شد است

درآمدهای پروانه های شکار صادرشده به طور قطع باید در پناهگاه حیدری خرج شود. این را فرمانده یگان حفاظت محیط زیست استان می گوید و خرج هایی که در این پناهگاه شده است را این طور توضیح می دهد: «عایدات گردشگری شکار به پناهگاه حیدری برگشته است. ما بهترین موتورهای ایرانی را به محیط بانان این منطقه دادیم، خودروهایشان را تعمیر کردیم و دوربین های چشمی شان به روز شده است. حالا من نمی دانم مردم بومی چطور گفتند هیچ هزینه ای نشده، درحالی که وضعیت پاسگاه به مراتب بهتر شده است.»

● دنبال جزیره ای کردن پناهگاه حیدری نیستیم

یکی از دلایل انقراض گونه ها و کاهش جمعیتشان، جزیره ای کردن زیستگاه هاست. در همه دنیا زیستگاه ها به صورت پیوسته است و ما هم به دنبال جزیره ای کردن و فنس کشی پناهگاه حیدری نیستیم، اما باز هم به صورت قطعی نمی گوئیم نه. باید اثرات مثبت و منفی آن ارزیابی شود. این پاسخ محمد عرفانی، مدیر پایش حفاظت محیط زیست خراسان رضوی، در برابر درخواست اهالی روستای نصیرآباد مبنی بر فنس کشی ۶ کیلومتر مسیر برای جداسازی پناهگاه حیات وحش از زمین های زراعی است. او می گوید: «نرده کشی دور زمین کشاورزی

از اینجا به بعد صحبت های عباس کلیدری با رئیس شورای نصیرآباد تفاوت چندانی ندارد. او هم از صرف نشدن هزینه دریافتی از گردشگری شکار برای خود منطقه و محیط بانان گله می کند.

آن ها با خودروهای بزرگ و همراه با محیط بان از دل روستاست. کلیدری می گوید: «گردشگرانی که برای شکار می آیند، معمولاً در روستا توقفی ندارند و در نتیجه سودی هم برای روستاییان ندارند.»

به گردشگران می فروشند. طبیعت گردان خارجی هم علاقه زیادی به جاجیم و کلیم دارند که خانم های روستا به آن ها می فروشند. اما یگانه تصویری که از گردشگران شکار در ذهن مردم روستای کلیدر نقش بسته، عبور

مگر قرار است با پول مجوز شکار، کارخانه خودروسازی در روستا بسازیم!؟

و حفاظت از محصول وظیفه خود کشاورز است، باین حال اگر این فنس کشی برای جوامع بومی منافع داشته باشد، مناطق حفاظت شده را کوچک نکنند تأمین اعتبار هم شود، می شود آن را پیگیری کرد.»

● باید زیرساخت ها برای جلب نظر توریست خارجی آماده شود

از زمانی که یک شکارچی خارجی در پناهگاه حیدری قوچی را شکار کرد و رکورد زد، خارجی ها به این پناهگاه توجه کردند. ما باید از این فرصت برای تبلیغ این مناطق به دلیل ارزش های طبیعت گردی و عکاسی استفاده کنیم و این افراد را جذب کنیم. این صحبت محمد عرفانی را از جنبه های مختلف می توان بررسی کرد. چیزی که روستاییان مجاور پناهگاه حیدری به تجربه دریافتند، این است که کسانی که برای شکار می آیند، در روستا توقفی ندارند و آورده اقتصادی هم برای روستاییان ندارند. مدیر پایش حفاظت محیط زیست استان این ضعف را به سیاست های نادرست گردشگری برمی گرداند و می گوید: «گردشگر خارجی دنبال صنایع دستی است. ما وزارخانه میراث فرهنگی و گردشگری باید زیرساخت ها را در چنین روستاهایی ایجاد کنیم که گردشگر خارجی هم در روستا بایستد و خرید کند.»

● توسعه به مرور رخ می دهد

عرفانی در پاسخ به گله اهالی روستا و فعالان محیط زیست مبنی بر بازنگشتن هزینه فروش پروانه های شکار به منطقه می گوید: «مگر با آمدن یکی دو شکارچی خارجی قرار است در آن روستاها کارخانه خودروسازی زده شود؟! این درآمد به مرور کسب می شود. توسعه هم به مرور زمان رخ می دهد.» او سخشن را چنین به پایان می برد: «بحث گردشگری شکار در همه دنیا وجود دارد، اما مخالفان هر بار بهانه های شکار را آن قدر پررنگ می کنند که نمی گذارند ارزآوری شود.»

روزنامه شهر

شهرامید ورزشگی

اشنبه ۰۵ بهمن ۱۳۹۲
دوبلن
شماره ۳۳۷

SHAHRAANews.IR

۱۳

خراسانیات

۴۴۳۵۰

هکتار

پناهگاه حیات وحش حیدری به مساحت ۴۶ هزار و ۳۵۰ هکتار یکی از زیستگاه های اصلی گونه خالص قوچ و میش اورپال در جهان است

۲۰۱۶

پروانه

از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۲، ۲۰۱۶ پروانه شکار برای اتباع داخلی و ۵۲۵ پروانه شکار برای اتباع خارجی صادر شده است